

Voorwoord

Als medewerker heb je een bijzondere positie. Je maakt deel uit van een overheidsorganisatie die onder andere de democratische waarden van de rechtsstaat beschermt. Daarom is het belangrijk dat je integer je werk doet. Om dat te benadrukken voert gemeente Stichtse Vecht de eed of belofte in.

Elke medewerker moet bij zijn/haar aanstelling deze eed of belofte afleggen. Zo staan we expliciet stil bij de integriteitaspecten die aan de functie verbonden zijn. Een integere medewerker moet weten dat hij de publieke zaak dient.

Wij zijn er voor onze inwoners. Zij zijn voor veel dingen van ons afhankelijk. Een medewerker van gemeente Stichtse Vecht dient daarom rechtvaardig te handelen en zet zich in voor de rechten en het welzijn van de inwoners.

De tekst van de eed of belofte die jullie gaan afleggen kent negen artikelen. In deze artikelen worden de verplichtingen die de functie met zich mee brengt nauwkeurig omschreven. Als ik het in mijn woorden samenvat: de eed of belofte vraagt om een kritische en loyale medewerker die zich samen met bestuurders en volksvertegenwoordigers inzet voor de publieke zaak en op geen enkele wijze misbruik maakt van de overheidsmacht die hem of haar is toevertrouwd.

Ik vind het een eer en groot genoegen voor Stichtse Vecht te mogen werken. Het is een uitdaging aan deze gemeente en haar burgers recht te doen. Ik hoop dat jullie mijn mening delen.

Marc Witteman Burgemeester van Stichtse Vecht

Bijlage 2. Tekst van de eed of belofte gemeente Stichtse Vecht 2017 en de daarbij behorende toelichting

Ik beloof als medewerker van de gemeente Stichtse Vecht plechtig het volgende:

- 1. Ik zal rechtvaardig handelen;**
- 2. Ik zal trouw zijn aan de grondwet en de overige wet- en regelgeving;**
- 3. Ik zal mij inzetten voor de rechten en het welzijn van alle inwoners van de gemeente Stichtse Vecht;**
- 4. Ik zal onpartijdig handelen overeenkomstig de democratische beginselen en procedures;**
- 5. Ik ben loyaal aan de bestuursorganen van Stichtse Vecht en het door hen vastgestelde beleid;**
- 6. Ik zal van de bevoegdheid die mij is gegeven, geen misbruik maken;**
- 7. Ik zal zorgvuldig omgaan met informatie;**
- 8. Ik zal de geloofwaardigheid van mijn functie niet schaden;**
- 9. Ik zal mij een zelfstandig oordeel vormen over de morele juistheid van mijn handelen.**

Dat verklaar en beloof ik.

Of eventueel een verwijzing naar godsdienst zoals:

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Of:

Zo waarlijk helpe mij Allah de Erbarmer, de

Barmhartige.

Of een geheel andere godsdienst met bijbehorende eed.

Toelichting op de eed of belofte

Waarom een eed of belofte?

De gemeente Stichtse Vecht ziet de eed of belofte als onderdeel van het integriteitbeleid. In het totale integriteitbeleid neemt de eed – ook doorgaans genoemd de ambtseed – of belofte een bescheiden plaats in.

De eedaflegging of belofte is één van de instrumenten om je meer bewust te maken van jouw verantwoordelijkheid als medewerker (zowel intern als extern) bij de gemeente Stichtse Vecht.

Toelichting

De nieuwe ambtseed probeert recht te doen aan wat specifiek is aan de gemeentelijke organisatie en specifiek aan je functie bij de gemeente. Het is geen makkelijke tekst. Het vraagt het nodige denkwerk van je. Daarom hebben we als hulp bij de eed en belofte een toelichting toegevoegd. In de toelichting krijg je per artikel een korte uitleg over de bedoeling van de artikelen.

Daar waar in dit document 'hij' of 'hem' staat kan ook 'zij' of 'haar' gelezen worden.

De eed of belofte: Ik beloof plechtig... of ik zweer...

Door de eed of belofte af te leggen verbind je je als medewerker persoonlijk aan je bijzondere functie bij de gemeente Stichtse Vecht. Je zegt daarmee het belang en de bijzonderheid van je functie, al dan niet als ambtenaar, te begrijpen. En je belooft dat je je functie eerlijk zal uitoefenen en niet te misbruiken. Je legt de eed of belofte af aan de burgemeester en/of gemeentesecretaris, maar eigenlijk beloof je het aan de inwoners die van jou afhankelijk zijn.

Het afleggen van een eed of belofte is een bijzondere gebeurtenis. Het komt niet vaak voor in een leven. Het is een symbolische bekrachtiging van een overeenkomst of afspraak. Het afleggen van een eed en/of belofte is een soort van ritueel. Dit ritueel verbindt de afspraak of overeenkomst met de persoon zelf. Wie een eed aflegt, steekt daarin gevoel en identiteit en trots. Door de eed af te leggen, stel je jezelf persoonlijk garant.

Onze inwoners willen dat ambtenaren, niet-ambtenaren en externen werkzaam voor de gemeente Stichtse Vecht zich correct gedragen. Als je voor een overheidsinstelling gaat werken, draag je extra verantwoording en verplichting. Als je de eed of belofte aflegt, beloof je plechtig of zweer je dat waar te maken en stel je je persoonlijk garant. De eed begint niet voor niets met: *Ik beloof* of ik zweer. Op die persoonlijke garantie, die eigen vrijwillige betrokkenheid van jou als medewerker bij de gemeente Stichtse Vecht, stoelt uiteindelijk het vertrouwen van de inwoners.

1. “Ik zal rechtvaardig handelen”

Rechtvaardig handelen geeft bestaansrecht aan de overheid. En daarmee ook het handelen van jou als medewerker bij de gemeente Stichtse Vecht. Je dient allereerst trouw te zijn aan wet- en regelgeving (rechtmatig). En je zet je in voor het welzijn en de rechten van inwoners en ondernemers, je handelt onpartijdig en je bent loyaal aan het beleid van het politieke bestuur. Je handelt in feite rechtmatig en rechtvaardig door je te houden aan de overige acht artikelen die op dit artikel volgen. Heb je twijfels, dan moet je dat niet zomaar voorbij laten gaan. Dat betekent niet dat je dan het onrecht zelf moet aanpakken. Het betekent dat je het bespreekt met je collega's. Als je blijft twijfelen, meldt het dan.

Net zo belangrijk is het om procedureel rechtvaardig te handelen. In het contact met inwoners denken we dan aan:

- Luisteren; geef de inwoner de tijd om zijn verhaal te mogen doen (gehoord weten);
- Respect; bagatelliseer het verhaal van de inwoner niet, maak contact (de inwoner doet ertoe);
- Samen; neem de inwoner mee in doel, aanpak en proces.

2. “Ik zal trouw zijn aan de grondwet en de overige wet- en regelgeving.”

Het is jouw taak om wetten en verordeningen uit te voeren en te handhaven. Daarin ben je anders dan de 'gewone' burger. Die heeft zich ook aan de wet te houden. Maar hij draagt geen speciale verantwoordelijkheid zoals uitvoering of handhaving.

De trouw aan de wet geldt allereerst voor de Grondwet. Want hierin liggen de rechten en beginselen van onze samenleving vast. Daarna volgt trouw aan de overige wetten, vooral de wetten die jij uitvoert en handhaaft.

Als medewerker bij de gemeente Stichtse Vecht ben je trouw aan de wet, maar niet blindelings trouw. Iedere uitvoerings- en handavingspraktijk laat interpretatie- en beslisruimte. Dat vraagt om een eigen morele oordeelsvorming.

3. “Ik zal mij inzetten voor de rechten en het welzijn en van alle inwoners van de gemeente Stichtse Vecht”

De inwoners en ondernemers van onze gemeente gebruiken voorzieningen die wij als gemeente regelen en/of faciliteren. Deze voorzieningen zijn voor hen in het dagelijks leven belangrijk. Daarnaast vormt onze gemeente mede de basis voor de leefomgeving, waarin zij hun eigen leven leiden en zelfstandig keuzes maken.

Je zet je altijd in voor álle inwoners van Stichtse Vecht, wat hun ras, etniciteit, seksuele geaardheid, geslacht, leeftijd of religie ook is. We mogen nooit groepen of personen uitsluiten of achterstellen. En deze inzet en bescherming gelden natuurlijk ook voor de bezoekers van de gemeente Stichtse Vecht. Je werkt voor de gemeenschap en je werkt aan de gemeenschap.

4. “Ik zal onpartijdig handelen en de democratische beginselen en procedures respecteren”

Je werkt neutraal mee aan de democratische besluitvorming en aan de kwaliteit daarvan. Dus hinder je of vertraag je het besluitvormingsproces niet door informatie achter te houden. Het betekent ook dat je niet probeert het besluitvormingsproces op oneigenlijke wijze te beïnvloeden. Je adviseert en informeert dus bestuur en raad naar eer en geweten vanuit jouw (vak)kennis en niet vanuit je persoonlijke (politieke) voorkeuren. Jouw handelen mag de partijen zelf niet bevoordelen of benadelen. Blijf jij niet partijpolitiek neutraal, dan schaad je daarmee belangrijke uitgangspunten en regels van de democratie

Je mag lid zijn van politieke actiegroepen. Ook daarbij geldt hetzelfde principe van politieke neutraliteit. Het mag jouw handelen als ambtenaar niet bepalen, je mag de groep op geen enkele wijze bevoordelen of benadelen. En als ambtenaar word jij natuurlijk geen lid van groepen die geweld gebruiken of tegen de democratie en haar grondbeginselen strijden.

5. “Ik ben loyaal ten opzichte van de bestuursorganen van de gemeente Stichtse Vecht en het door hen vastgestelde beleid”

Bestuursorganen van de gemeente zijn: de burgemeester, de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders (hierna: het college). De wethouder is geen bestuursorgaan. Je zet je er voor in om het programma van het college waar te maken. Dat doe je met de inzet van al jouw kennis en vaardigheden. Maar let op: loyaal zijn betekent niet dat je alles klakkeloos uitvoert wat je krijgt voorgelegd. Je moet altijd kritisch zijn. Want we verwachten dat je jouw professionele verantwoordelijkheid neemt, zeker op jouw vakgebied.

6. “Ik zal van de bevoegdheid, die mij is gegeven, geen misbruik maken”

De overheid mag als enige organisatie met geweld dreigen. En zij gebruikt dat soms ook. De overheid bezit onder meer het belastingmonopolie. Uiteraard mag de overheid geen misbruik maken van de macht voor oneigenlijke doeleinden. Wat geldt voor de overheid als geheel geldt ook voor jou als medewerker van de gemeente. Fraude, corruptie en machtsmisbruik zijn streng verboden. Fraude en corruptie zijn zelfs strafbaar en worden waar dat kan strafrechtelijk vervolgd.

Je krijgt de beschikking over overheidsmacht voor een specifiek doel. Meestal ligt de manier waarop jij die macht mag gebruiken nauwkeurig vast. Je krijgt die macht om de wet uit te voeren, te handhaven, om vastgesteld beleid waar te maken. Je mag die toevertrouwde bevoegdheid voor niets anders dan dat gebruiken. Dat betekent vooral dat je die macht niet in jouw eigen voordeel mag gebruiken. Fraude, corruptie en machtsmisbruik mogen nooit. Het is niet voor niets dat je in die gevallen voor de rechter moet verschijnen.

7. “Ik zal zorgvuldig omgaan met informatie”

De overheid vraagt en krijgt steeds meer informatie over burgers. Als medewerker bij de gemeente Stichtse Vecht moet je hier heel zorgvuldig mee omgaan. Die informatie mag je alleen gebruiken voor het doel waarvoor de inwoner het heeft verstrekt. Lekken van zulke informatie moet je dan ook voorkomen. Bij informatie over individuele burgers deel je vanwege de privacy nooit meer informatie dan strikt nodig is.

We proberen zo open mogelijk te zijn met informatie over de overheid, de wetten en het beleid. Als organisatie werken we zo veel mogelijk naar de geest van de Wet openbaarheid van bestuur. Maar soms is bepaalde informatie tijdelijk vertrouwelijk. Je behandelt die informatie dan ook zo.

Je moet er zeker van zijn dat je over de informatie mag beschikken die je gebruikt. Dat betekent meestal dat de informatie verzameld moet zijn met toestemming van de persoon of organisatie waar het over gaat, of met toestemming van de rechter, of in opdracht van de wetgever.

Je mag de informatie niet gebruiken voor jouw eigen voordeel of van derden. Je mag die informatie niet tegen betaling in geld of diensten doorspelen. Je moet ook voorkomen dat de informatie per ongeluk naar buiten komt.

Je werkt mee aan het informatiebeleid van de gemeente. Dat betekent dat je geen informatie achterhoudt, ook niet als dat jou of jouw team in een slecht daglicht stelt.

Vermoed je dat informatie zonder geldige redenen wordt achtergehouden voor controlerende instanties en de openbaarheid? Dan meld je dat binnen de organisatie.

Van je werkgever mag je verwachten dat deze in het kader van goed werkgeverschap ook al het nodige heeft gedaan om goed en veilig je werk te doen. Zo zijn digitale systemen goed beveiligd en voldoen deze aan de privacy voorschriften en wettelijke vereisten.

8. “Ik zal de geloofwaardigheid van mijn functie niet schaden”

Je schaadt de geloofwaardigheid als je jouw werk niet goed uitvoert. Daarnaast is het voor de geloofwaardigheid van je functie bij Stichtse Vecht nodig om eisen te stellen aan jouw nevenwerkzaamheden. En tot op zekere hoogte zelfs aan jouw privé-activiteiten. Het gaat vooral om zaken die jouw onafhankelijkheid kunnen aantasten of belangenverstremming opleveren. Zelfs de schijn van belangenverstremming moet je zo veel mogelijk voorkomen.

Je schaadt de geloofwaardigheid vooral als je in de uitoefening van je functie niet eerlijk bent. Met andere woorden: als jij je niet houdt aan de verplichtingen die bij je functie horen. Je schaadt bijvoorbeeld de geloofwaardigheid door ontrouw aan wet en regelgeving. Partijdigheid en het schenden van democratische procedures en beginselen doen dat ook. Fraude, corruptie en machtsmisbruik schaden de geloofwaardigheid het meest.

9. “Ik zal me een zelfstandig oordeel vormen over de morele juistheid van mijn handelen”

De uitoefening van je functie vraagt van jou vaak om een zelfstandig moreel oordeel. Dat is het effect van de taak om kritisch de gerechtigheid te dienen. De artikelen 2 tot en met 9 zijn eigenlijk een uitleg van dat eerste artikel, het gerechtigheidsartikel. Toch vervangt het opvolgen van wat je in de eed of belofte belooft jouw eigen oordeel niet.

Hoe nauwkeurig de wet of het beleid ook is, er blijft altijd interpretatie-, beslissings- en handelingsruimte over. Bovendien zijn er situaties waarin je niet tegelijkertijd aan alle artikelen kunt voldoen. Dan moet jij beslissen welk artikel op dat moment voorrang heeft. En er kunnen andere morele overwegingen in de situatie een grote rol blijken te spelen dan die in de eed/belofte staan opgesomd. In al die gevallen vorm je zelf een oordeel. Dan kan het zijn dat jij vaststelt dat de handeling die onze gemeentelijke organisatie van je vraagt moreel verkeerd is. Dan moet je dat binnen de organisatie melden. Omgekeerd moet de organisatie dat soort meldingen ook uitermate serieus onderzoeken.

Een handeling is moreel juist als je voldoende rekening houdt met de wensen, belangen en rechten van alle betrokkenen. Dat inzicht is leidend bij je oordeelsvorming. De artikelen van de eed en/of belofte kun je zien als normen die zelf het resultaat zijn van morele oordeelsprocessen, die op dat inzicht gebaseerd zijn. Processen die iedere medewerker in principe zelf kan herhalen. De reden waarom jij je aan de eed of belofte houdt, is dan ook niet alleen omdat je dat beloofd hebt. Maar ook omdat je het met de normen eens bent. Is dat niet zo, dan zou je de eed niet moeten afleggen en is deze functie eigenlijk niets voor jou.

Bespreek vermoedens van misstanden eerst met je collega's. Of ga met je leidinggevende in gesprek. Bij twijfel moet je een vermoeden van een misstand altijd melden. In de door het college vastgestelde “Regeling melding vermoeden misstanden” kun je lezen hoe je vermoedens van misstanden kunt melden. Ook een vertrouwenspersoon kan je hierbij helpen.